

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Király László ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Riesz Tamás ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **elszámolás** iránt a Szegedi Városi Bíróság előtt 22.P.20.294/2010. szám alatt indult és másodfokon a Csongrád Megyei Bíróság 4.Pf.20.216/2011/2. számú ítéletével befejezett perében, az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Csongrád Megyei Bíróság 4.Pf.20.216/2011/2. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a felek 2002-től kezdődően folytattak közös gazdálkodást, melynek során tanyát tartottak fenn, ingatlanokat műveltek, állatokat neveltek. Valamennyi vagyontárgyuk közös tulajdonukat képezte, így a helyrajzi számú, összesen 10 ha területű, erdő művelési ágú ingatlanai is. A közös gazdálkodással kapcsolatos kiadásokról és bevételekről a felperes házastársa vezetett nyilvántartást. 2005-től elszámolási viták támadtak közöttük, melyek eredményeként közös gazdálkodásuk 2006. februárjában megszűnt. A 2006. február 6-án készült elszámolás szerint 1.744.294 Ft tartozást mutatott a kiadások és bevételek egyenlege az alperes terhére. 2006. május 5-én az alperes és egyes alkalmazottak aláírásával ellátott leltár készült a közös állatállományról és a gabonakészletről, az ott feltüntetettek egy részét a felperes 2006. nyaráig magával vitte. Teljes körű, mindkét fél által elfogadott elszámolásra nem került sor.

A felperes módosított keresetében arra hivatkozással, hogy a fentebb említett erdő művelési ágú ingatlanok után az alperes nem adta át részére a 2005. és 2006. évre általa felvett erdőtelepítési támogatás 50 %-át, azaz a 2005. évi támogatásból járó 1.913.381 Ft-ot, továbbá a 2006. évi támogatásból rá eső 353.785 Ft-ot, összesen 2.267.166 Ft és ennek járulékai tekintetében kérte az alperes

marasztalását.

Az alperes szerint tartozása nem áll fenn, ezért a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárás során meghozott 22.P.20.294/2010/12. számú ítéletével 2.098.079 Ft és ennek kamatai tekintetében marasztalta az alperest, a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította.

Döntésének meghozatalakor - a felek egyező előadására figyelemmel - abból indult ki, hogy 2006. február 6-án az alperesnek 1.744.294 Ft tartozása állt fenn a felperes felé. Kifejtette, hogy mivel a „tulajdonközösség” a felek között továbbra is fennmaradt, a teljes körű elszámoláshoz szükség volt a 2006. február utáni bevételek és kiadások elszámolására is és az alperes terhére értékelendő, hogy a felperes tételes elszámolására nem nyilatkozott. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az alperes vette fel a 2006. évre eső 707.570 Ft erdőtelepítési támogatást és annak 1/2 részét a felperesnek nem fizette meg.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes az 1.744.294 Ft és a 353.785 Ft összegével, azaz összesen 2.098.079 Ft-tal tartozik a felperesnek.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

A jogerős ítélet szerint a peres felek között polgári jogi társasági jogviszony állt fenn, mely 2006. februárjában megszűnt. Az alperes perbeli magatartása miatt nem volt lehetséges annak teljes körű feltárása, hogy a közös gazdálkodási tevékenység megszűnésekor a peres felek pontosan mely és milyen értékű vagyontárgyakkal rendelkeztek, milyen követeléseik és tartozásaik álltak fenn és az sem, hogy 2006. február 6-a után milyen értékű vagyontárgyak kerültek a felperes birtokába. Az alperes többszöri felszólításra sem terjesztett elő „nyomon követhető” vagyonmérleget, tételesen nem nyilatkozott a felperes birtokába került vagyontárgyak mibenlétéről és értékéről, holott az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesnek a 2006. február 6-i okiratban megjelölt 1.744.294 Ft tartozása kiegyenlítést nyert azzal, hogy a felperes 2006. február 6-a után a vagyontárgyak egy részét elszállította. Mindezek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperesnek fennáll az 1.744.294 Ft összegű tartozása.

A jogerős ítélet szerint annak bizonyítása is az alperest terhelte, hogy a 2006. évre felvett erdőtelepítési támogatást mire fordította. Mivel pedig erre vonatkozóan semmiféle bizonyítékot nem szolgáltatott, a marasztalás további 353.785 Ft tekintetében is helytálló.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon

kívül helyezését és elsődlegesen a felperes keresetét elutasító új határozat meghozatalát, másodlagosan új eljárás elrendelését kérte. Keresetét az alábbiakkal indokolta:

Az alperes számára egyértelműnek tűnt, hogy a 2005. évi erdőfejlesztési támogatást is tartalmazó 1.741.294 Ft tartozásának kiegyenlítése nem vitatottan megtörtént azzal, hogy a felperes állatállományt és ingóságokat szállított el. A felperes ugyanis a 2010. május 31-i tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy ha az alperes megfizette volna az 1.744.294 Ft-ot „akkor nem is vagyunk most itt”, utalt arra, hogy annyi vagyontárgyat vitt el, amennyiről úgy gondolta, hogy jár neki, azt pedig, hogy a teljes elszámolásra még nem került sor, csak azért mondhatta, mert nem kapta meg a 2006. évi támogatásból reá eső 353.785 Ft-ot. Nyilvánvaló, hogy ha a felperesnek még további követelése lett volna, akkor további vagyontárgyakat is elszállított volna, annál is inkább, mert az alperes ekkor huzamosan külföldön tartózkodott.

Amennyiben a bíróságnak ettől eltérő álláspontja volt, akkor nem mellőzhette volna az alperes által bejelentett tanúk meghallgatását.

A 2006. évi támogatás felvételére és felhasználására kizárólag az alperes volt jogosult nemcsak azért, mert így rendelkezik az 132/2004. (IX.11.) FVM rendelet 6. § b) pontja, hanem azért is, mert a felek e jogszabálytól eltérően nem állapodtak meg. Amellett a felperes azért sem igényelheti a 353.785 Ft megfizetését, mert elvitte az alperes tulajdonát képező, 500.000 Ft értékű traktort és pótkocsit is, melyet az alperes annak idején áron alul vásárolt meg 300.000 Ft-ért.

Az alperessel szemben nem alkalmazhatta volna a bíróság a Pp. 3. § /3/ bekezdésében, 141. § /2/ bekezdésében és 164. § /1/ bekezdésében írtakat, ugyanis a felperest kellett volna felszólítani, hogy „a vagyon elszámolása körében” terjessze elő keresetét.

Lényeges szabálysértésnek minősül, hogy a tanúk meghallgatására nem került sor.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

Az irányadó tényállás szerint a peres felek szóbeli. szerződéssel hoztak létre 2002-ben polgári jogi társaságot. A Ptk-nak a pjt-re vonatkozó szabályai szerint társasági szerződés eltérő rendelkezésének hiányában a tagok vagyoni hozzájárulása közös tulajdonukba megy át, a nyereség és vagyoni hozzájárulást meghaladó veszteség egyenlő arányban oszlik meg közöttük és a működés során szerzett közös tulajdonba került dolgok tulajdoni hányada egyenlő (Ptk. 569. § /1/ bekezdés, 571. § /1/ bekezdés). A Ptk. 578/A. §

/1/ és /2/ bekezdése akként rendelkezik, hogy a társaság megszűnésekor elszámolásnak van helye, a társasági tevékenységből eredő tartozások kiegyenlítése után - lehetőleg természetben - vissza kell adni a tagok vagyoni hozzájárulását, a többlet, valamint a hiány megosztása pedig a nyereség, illetve a veszteség elszámolására vonatkozó szabályok szerint történik.

A rendelkezésre álló adatokból arra kell következtetni, hogy a perbeli esetben a felek szóbeli társasági szerződése alapján a működés során szerzett vagyontárgyakon 1/2-1/2 arányú közös tulajdonuk jött létre és ilyen arányban kívánták viselni a veszteséget, illetve felosztani a nyereséget is. 2006. elején nyilvánvalóvá vált mindkettőjük számára, hogy közös céljuk elérése érdekében már együttműködni nem tudnak, egyikük által sem vitatottan erre tekintettel döntöttek - a Ptk. 577. § a) pontjában írtaknak megfelelően - a pjt. megszűnéséről, és abban is egyetértettek, hogy bár a tiszta vagyon részét képező vagyontárgyak egy részét a felperes már elszállította, a társaság megszűnésekor esedékes, mindkettőjük által elfogadott végleges elszámolásra még nem került sor.

A felperes keresetében kizárólag az alperes kezeihez kifizetett 2005. és 2006. évi erdőfejlesztési hozzájárulás 1/2 részére jelentette be igényét. Nem hivatkozott arra, hogy a pjt-nek harmadik személy felé rendezetlen tartozása lenne, úgy tekintette, hogy a pjt. működése során szerzett vagyontárgyak természetbeni megosztása megtörtént azzal, hogy 2006. februárja után vagyontárgyakat szállított el a tanyáról és az elszámolás csupán azért nem teljes, mert az alperes a pjt-t erdőfejlesztési hozzájárulás címén megillető bevétel 50 %-át nem fizette meg a felperesnek. Az alperesnek viszont az volt az álláspontja, hogy elszámolás címén a felperesnek nem tartozik.

A per során - a 2010. május 31-i tárgyaláson - a felek egyezően úgy nyilatkoztak, hogy együttműködésük során mindkettőjük kezeihez érkeztek a pjt-t megillető bevételek és mindketten eszközöltek a pjt. működése érdekében kiadásokat, a bevételek és kiadások végső egyenlegét pedig 2006. február 6-án rögzítették. Az egyenleg szerint az alperesnek állt fenn 1.744.294 Ft összegű tartozása a felperes felé. Az alperes állítása szerint az 1.744.294 Ft összegű tartozás megjelölésekor már figyelembe vették, hogy az alperes a 2005. évre szóló erdőfejlesztési támogatás 1/2-ad részével is tartozik a felperesnek, és mivel a felperes nem sérelmezte, hogy ezt az eljárt bíróságok is ténynek tekintették, a Kúria is abból indult ki döntésének meghozatalakor, hogy a 2006. II. 6-án fennállt 1.744.294 Ft összegű alperesi tartozásban már a 2005. évi erdőfejlesztési hozzájárulás is elszámolásra került.

A felek közötti jogvita leglényegesebb pontját annak eldöntése

képezte, hogy amikor a felperes 2006. február 6-a után vagyontárgyakat szállított el a tanyáról, akkor a közös tulajdonban álló állatoknak, terményeknek, egyéb ingóságoknak csak az őt megillető 50 %-os értékét képező részét szállította-e el - ahogy ezt maga állította - vagy ennél jóval többet, azaz olyan értékű vagyontárgyakat vitt magával, melyek elvitelével - ahogy azt az alperes állította - kielégítést nyert az alperessel szembeni 1.744.294 Ft összegű követelése is. Ennek eldöntéséhez azonban a közös gazdálkodás megszűnésekor meglévő valamennyi vagyontárgy számbavételére, értékelésére lett volna szükség és az alperest terhelte a közös gazdálkodás megszűnésekor rendelkezésre álló vagyontárgyak megjelölésének kötelezettsége, azok értékének bizonyítása. Csak mindezek után lett volna vizsgálható, hogy a felperes mely vagyontárgyakat, milyen értékben szállított el 2006. februárja után és hogy azok elszállításával a felperes csak a meglévő vagyontárgyak értékének 50 %-át képviselő vagyontárgyhoz jutott-e, vagy kiegyenlítést nyert az alperessel szembeni 1.744.294 Ft összegű követelése is. Ennek megfelelően foglalt állást a jogerős ítélet is, mellyel a Kúria egyetért.

Az alperes többszöri kioktatás ellenére sem terjesztette elő a pjt. megszűnésekor meglévő vagyontárgyak teljes körű megjelölését és értékelését tartalmazó listát, nem jelölte meg, hogy a megszűnés után mely és milyen értékű vagyontárgyak kerültek a felperes kezeihez, illetve maradtak az alperes birtokában.

A P.20.718/2008. szám alatt folyamatban volt alapeljárásban egy 2006. május 5-én általa készített és más személyek által is aláírt listát csatolt a közös tulajdonban álló állatokról és gabonáról, mely azonban nem volt teljes, így például azon gépekről sem szólt, melyeket állítása szerint a felek megosztottak. Csatolta továbbá a 2006. május 16-án készült leltárt, melyen egyik peres fél aláírása sem szerepel, és mely ugyan tartalmazta, hogy a felperes 91 db rackabirkát, 17 db mangalica disznót és 20 mázsa takarmányt vitt el, de azok nem voltak beazonosíthatók a 2006. május 5-i keltezésű listán feltüntetettekkel és értékmegjelölésükre sem került sor. Az alperes egyébként is a 2008. szeptember 1-i tárgyaláson azt állította, hogy a 2006. május 16-i leltár valójában nem a felperes által elvitt vagyontárgyakat, hanem az alperesnél otthagytott vagyontárgyakat tartalmazza. E mellett kiemelendő, hogy az alperes egyébként a 2008. szeptember 1-én megtartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, miszerint a felperes két részletben szállított el vagyontárgyakat, először 2006. május 12-én 2.717.000 Ft értékben vitt el állatokat, takarmányt, gépet „illetve egyéb dolgokat is”, majd június 20-án 1.788.000 Ft értékben vitt el rackabirkákat, takarmányt, illetve deszkákat és egyéb ingóságokat és utóbbiakról leltárt, jegyzőkönyvet sem csatolt. Ez az előadás is azt bizonyítja, hogy az alperes a pjt. megszűnésekor meglévő vagyontárgyak teljes körű megjelölését, és értékelését, valamint a

felperes által elvitt, továbbá az alperesnél maradó vagyontárgyak teljes körű megjelölését és értékelését elmulasztotta. Ennek hiányában viszont nem lehetett elvégezni azt az elszámolást, mely alapját képezhette volna az arra vonatkozó bizonyításnak, hogy a felperes felé fennálló 1.744.294 Ft összegű tartozása kielégítést nyert.

Nem fogadható el az alperesnek a felülvizsgálati kérelemben írt azon állítása, hogy a bizonyítási kötelezettségének teljesítése azért maradt el, mert joggal vélhette, hogy az állatállomány és az ingóságok elvitelével az 1.744.294 Ft tartozás kiegyenlítettnek minősül. Az alperest terhelő bizonyítási kötelezettséget már a Csongrád Megyei Bíróságnak az alapperben meghozott 4.Pf.20.290/2009/3. számú - a korábban meghozott elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező - végzése is tartalmazta és a megismételt eljárásban is kapott a bíróságtól erre vonatkozó felhívást.

Az alperes alaptalanul sérelmezi a 2006. május 5-i és 2006. május 16-i keltezésű leltárokat aláíró személyek tanúkénti meghallgatásának mellőzését. A 2006. május 5-i lista hiányosságainak pótlásához nem alkalmas eszköz a listát aláíró személyek meghallgatása, a pjt. megszűnésekor meglévő vagyontárgyak teljes körének megjelölését és értékelését ugyanis az alperesnek kellett volna elvégeznie. Ennek elmulasztása miatt pedig elvesztette a jelentőségét annak tisztázása is, hogy a felperes ténylegesen mely ingóságokat szállított el, és hogy a 2006. május 16-i leltár a felperes által elvitt vagyontárgyakat, vagy az alperesnél maradt vagyontárgyakat tartalmazta-e. Emellett tény, hogy a 2006. május 16-i leltárt aláíró személyek csak az addig elvitt vagyontárgyakra tudtak volna nyilatkozni, az alperes által előadottak szerint viszont a felperes még 2006. júniusában is szállított el ingóságokat.

Az alperest terhelte tehát annak bizonyítása, hogy a közös tulajdonban álló ingóságok elszállításával a felperes követelése kielégítést nyert és nem a felperest terhelte ennek ellenkezőjének bizonyítása. Így tehát alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem arra, hogy az alperessel szemben nem lett volna helye a Pp. 3. § /3/ bekezdésében, 144. § /2/ bekezdésében és 164. § /1/ bekezdésében foglaltak alkalmazásának.

Az 132/2004.(IX.11.) FVM rendelet 6. §-a a támogatás igénybevételének feltételeiről rendelkezett. E rendelkezés szerint feltétel, hogy teljesüljenek az erdőről és az erdővédelemről szóló 1996. évi LIV. törvénynek, valamint az annak végrehajtásáról szóló 29/1997.(IV.30.) FM rendeletnek az erdőtelepítésre, fásításra vonatkozó szabályai, valamint további feltétel a támogatásra jogosult nevére szóló erdőtelepítési engedély megléte. Az nem

vitatható, hogy a közös tulajdonban álló és a közös gazdálkodás során mindkét peres fél által használt három perbeli erdő ingatlan tekintetében a felperes mint társtulajdonos az alperes részére adta meg a jogszabályok által megkívánt erdőgazdálkodási megbízást. Ezt a felperes csak 2007. január 10-én vonta vissza és ennek alapján 2007. július 10-én kelt határozatával a Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága a perbeli erdőingatlanok tekintetében törölte az alperes erdőgazdálkodási jogosultságát, egyben kötelezte a peres feleket, mint tulajdonostársakat, hogy folytassanak társult erdőgazdálkodási tevékenységet és az erdőgazdálkodási feladatok ellátásával 60 napon belül erdőgazdálkodót bízzanak meg. A perben adat merült fel arra, hogy a későbbiekben a peres felek az ingatlanok megosztott használatában állapodtak meg, az azonban nem volt vitatott, hogy a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2005. január 12-én meghozott határozata alapján 2006. év tekintetében is járt támogatás a három erdőingatlan után és annak felvételére az alperes mint erdőgazdálkodó jogosult volt. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a 2006. évi támogatás csak az alperest illette volna meg. Arra a peres felek - épp úgy, mint a 2005. évre járó támogatás tekintetében - egyenlő arányban voltak jogosultak, és a felperes erre vonatkozó jogosultságát nem zárta ki a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott FVM rendelet 6. §-ának b) pontja.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy a felperes azért sem igényelheti a 353.785 Ft megfizetését, mert elvitte az alperes tulajdonát képező 500.000 Ft értékű traktort és pótkocsit. A felperes ugyan 2010. szeptember 15-én benyújtott beadványához csatolta az SZ 2011 Rt-vel 2003. február 18-án megkötött adásvételi szerződést, mely igazolja, hogy a típusú mezőgazdasági vontatót és az ahhoz tartozó pótkocsit az alperes vásárolta meg 240.000 Ft + 25 %-os ÁFA ellenszolgáltatás fejében, azonban az alperes által az éves kiadásokról 2010. április 28-án csatolt kimutatás egyértelműen bizonyítja, hogy az alperes a bruttó vételár összegét a 2003. évi kiadásainak összesítésekor - az eladó nevének és a jármű típusának a feltüntetése mellett, tehát egyértelműen beazonosíthatóan - feltüntette, így annak elszámolása a közös gazdálkodás során megtörtént. Ez pedig azt jelenti, hogy bár az adásvételi szerződésen az alperes neve volt vevőként feltüntetve, ez az ingóság is a felek közös gazdálkodása során használt, közös tulajdonukat képező ingóság volt.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdésének alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az alperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Pp. 270. § /1/ és 78. § /1/ bekezdése alapján köteles saját felmerült felülvizsgálati perköltségének viselésére. A felperesnek felülvizsgálati perköltsége nem merült fel.

Budapest, 2012. január 17.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Dr.Lőrincz Györgyné sk. előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró